

Неволите на Източна Европа в спирането на разпада

Публикуван на: 28-11-2008

Източник: [Портал Европа](#)



Списание „Икономист”: Източноевропейските икономики се огъват, Румъния и България са най-зле.

Просто някои от новините през седмицата – Латвия, след бурни опровержения, започва преговори МВФ, България губи 220 млн. евро (\$286 млн.) от обещаните плащания от ЕС заради неуспехите в справянето с корупцията, а Европейската банка за възстановяване и развитие намалява наполовина прогнозните нива за ръста на икономиката в региона. Добрите новини са, че опасенията от огромен срив, от Балтийско до Черно море, сега изглеждат силно преувеличени.

Най-вероятния резултат са няколко години на нисък или нулев растеж, с по-големи затруднения в страните, в които има най-неустойчиви финансови системи и нестабилност. Външният свят (т.е. МВФ, ЕС и Европейската централна банка) е готово да помогне при нужда дори, което е по-продуктивно, преди проблемите да засегнат пазарите. ЕЦБ отпусна кредитна линия на стойност 10 млрд. евро на Полша, която стана свидетел на остър спад на валутата си, полската злота, този месец. Централната банка на Унгария дори успя да намали лихвените нива с половин процент от установеното миналия месец ниво от 11,5% като част от международна помощ от \$25 млрд. Чуждестранните банки подкрепиха филиалите си в бившите комунистически страни. Техните рискови заеми надуха балоните от имущество, които сега се спускаха и финансираха огромните дефицити в платежния баланс на места като Латвия и България.

Най-големите тревоги сега са насочени към България и Румъния, най-бедните и зле управлявани страни в ЕС. Ръцете на българите са завързани от валутен борд, който твърдо крепи лева за еврото. Това изключва обезценяване за възстановяване на конкурентноспособността, което буди тревоги с отслабването на износа. То изключва и възможността за един потенциален буфер, защото централната банка не може да направи корекция на нивото на лихвите. Тревожен изглежда и дефицит на платежния баланс в размер на една четвърт от БВП.

Поне финансовата позиция на България е силна. Страната има малък външен дълг и бюджетен излишък. Това би трябвало да позволи на страната да увеличи публичните разходи с забавянето на икономиката. Страната може и да вземе заем отвън (макар властите да твърдят, че нямат намерение да се обръщат към МВФ). Загубата на част от средствата от ЕС поставя страната в

Неволите на Източна Европа в спирането на разпада

неудобно положение, но България все още трябва да получи 11 млрд. евро до 2013 год. Унгарската търговска банка Ориенс, която специализира в балканския регион смята, че ръста на икономиката през следващата година ще бъде 2,3% - нисък, но не ужасен.

Румъния има платежен дефицит от само 14% от БВП, свободна валута, което ѝ дава гъвкавост и е по-малко зависима то износа към затруднените области с евро, от България. Но нейното приземяване може да е по-твърдо. Ориенс предвижда растеж то едва 0,9% през следващата година. Румънската банкова система е по-малко рентабилна от тази в България. Въпреки, че е предимно с чуждестранни собственици, системата изглежда по-нестабилна, а лихвения процент за междубанковите заеми тази година почти се е удвоил като достига 15%. Резервите в чуждестранна валута са по-оскъдни и МВФ смята, че надценката на валутата, румънската лея, може да достигне 19%.

Благодарение на популистките харчения с идването на парламентарните избори тази седмица, бюджетният дефицит може да достигне 3,9% от БВП до края на годината. Това не е много по някои стандарти, но все пак може да помрачи желанието на външни страни да осигурят още пари. Каквато и коалиция да бъде произведена от изборите, сериозните реформи са доста далеч. Българските политици също имат проблеми. Връзките на политически фигури с организираната престъпност продължават да са скандални, главната популистка партия изглежда обвинява турското малцинство в страната за свиването на икономиката. Сливът може и да е предотвратен, но на Източните Балкани все още предстоят мрачни времена.